

BETLIARSKE NOVINY

Betlerskie noviny

23

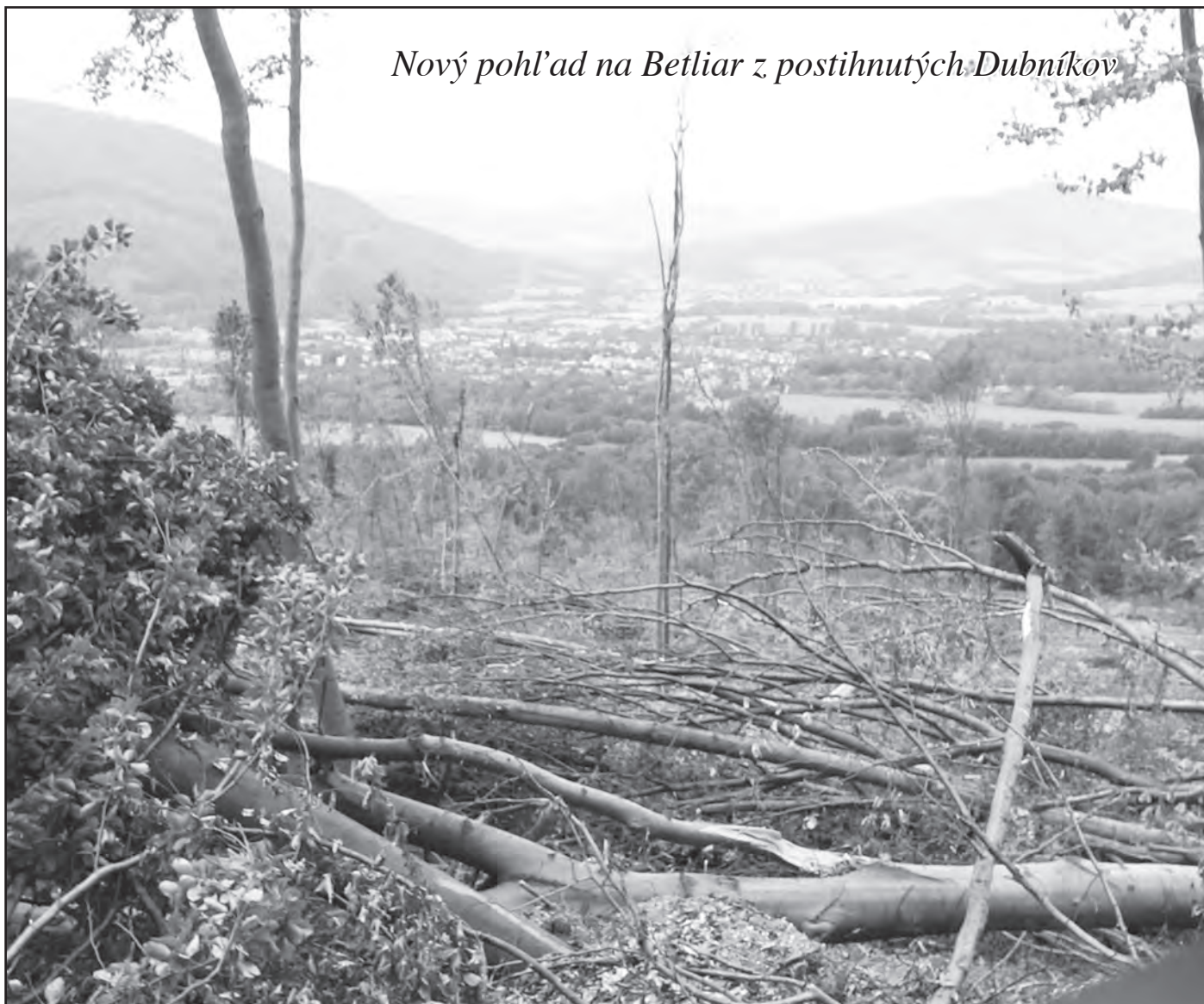

NEPREDAJNÉ

Ročník XIII.

Júl 2014

Nový pohľad na Betliar z postihnutých Dubníkov

Z obsahu:

Spravodajstvo zo zasadnutí OcZ		Veterná kalamita Žofia	str. 5
	str. 2	Dorážaná Turecká	str. 5
Spomienkové oslavy	str. 2 - 3	130 rokov DHZ v Betliari	str. 6 - 7
Deň matiek	str. 3	Dôchodcovské aktivity	str. 7 - 8
Medzil'udské vzťahy	str. 4	Andrássyho fašiangy	str. 2
Medzinárodný deň detí	str. 4	Vydarený Poľovnícky deň	str. 10
Ponuka sponzorstva	str. 4	Fotogaléria	str. 11 - 12
Betliar pred päťdesiatimi rokmi		Šport v Betliari	str. 13
	str. 4	Spoločenská rubrika	str. 16

POZÝVAME VÁS:

23. 8. 2014 Country kotlík

28. 8. 2014 o 17. 00 hod.

70. výročie SNP -
spomienková slávnosť
na miestnom cintoríne

11. 10. 2014 XIX. ročník

Jazdy sv. Huberta

5. 12. 2014 stretnutie s Mikulášom
v kaštieli

Spravodajstvo zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Betliari

Obecné zastupiteľstvo dňa 17. februára 2014 sa zišlo na zasadnutí, na ktorom bol predložený a schválený plán rokovaní OZ na rok 2014. Prejednaný bol upravený rozpočet na rok 2014 (rozpočet obce vyrovnaný – príjmy a výdavky vo výške 308 tis. €). Poslanci venovali pozornosť Programu obce na rok 2014 (zahŕňa pripomenutie si významných dní obce, nezabúda ani na mládež a seniorov).

OZ zobralo na vedomie správu o výbere daní a poplatkov za rok 2013 a žiadalo vyzvať neplatičov písomnou formou a zdokumentovať to.

Členovia obecného zastupiteľstva vzali na vedomie správu o inventarizácii majetku obce a súhlasili s návrhom opatrení inventarizačných komisií o vyradení nepotrebného majetku.

V ďalšej časti obecné zastupiteľstvo prerokovalo správu o uzatváraní nájomných zmlúv za hrobové miesta na cintoríne. Obecné zastupiteľstvo súhlasilo s vyhlásením ponuky na prenájom parkovacích plôch v roku 2014. Obecné zastupiteľstvo schválilo

Program odpadového hospodárstva na roky 2010-2015 a zároveň Všeobecne záväzné nariadenie obce Betliar č.1/2014 o nakladaní s komunálnym odpadom, drobnými stavebnými odpadmi vrátane biologicky rozložiteľných kuchynských a reštauračných odpadov a elektroodpadov z domácností na území obce Betliar.

Obecné zastupiteľstvo schválilo kontokorentný úver a priamy predaj nehnuteľnosti v majetku obce – pozemku na Južnej ulici, a to záujemcovi Ing. Miroslavovi Kolesárovi s najvyššou ponukou ceny. V bode rôzne bolo prerokované: monografia obce, Andrassyho fašiangový ples, riešenie zlej situácie miestnych komunikácií a problémoví občania A. Ž. – neoprávnené vyberanie parkovného a V. R. – zasielanie výhražných listov občanom.

Obecné zastupiteľstvo dňa 5. mája 2014 schválilo rozbor hospodárenia obce za rok 2013. (zostatok finančných prostriedkov ku dňu 31. 12. 2013 je 9.779,91 €).

Obecné zastupiteľstvo vzalo na

vedomie správu o výslednom audite účtovnej závierky za rok 2013, ktorú vykonal Gemer–Audit spol. s r.o. Rožňava a schválilo záverečný účet obce Betliar za rok 2013.

OZ zobralo na vedomie správu o bezpečnostnej situácii a trestnej činnosti, stave a úrovni verejného poriadku a dopravnej situácii za rok 2013 podanú zástupcom riaditeľa Obvodného oddelenia PZ v Rožňave.

OZ zobralo na vedomie správu o činnosti dobrovoľného hasičského zboru v obci za rok 2013, ktorú podal tajomník Ľubomír Árvay. Bolo spomenuté i 130. výročie založenia DHZ v Betliari.

OZ vzalo na vedomie správu o ochrane životného prostredia v obci, o čistote a úprave verejných priestranstiev, o nakladaní s TKO, o separovanom zbere, a malých zdrojoch znečistenia. OZ schválilo vstup obce Betliar do Spoločného školského úradu v Dobšinej (školský úrad v Štítiku bol zrušený).

OZ vzalo na vedomie uplynutie funkčného obdobia hlavného

kontrolóra obce a písomné vzdanie sa funkcie hlavného kontrolóra p. E. Chocholovej. OZ vyhlásilo voľbu hlavného kontrolóra obce Betliar (prihlášky sa predkladali do 20. 6. 2014).

OZ súhlasilo s prípravou monografickej publikácie, podporilo obec a odporúčalo pri získavaní finančných prostriedkov obrátiť sa na všetky podnikateľské subjekty v obci.

OZ vzalo na vedomie postup pri jednaní s Urbárnou a pasienkovou spoločnosťou Betliar a spoločnosťou Lesopartner spol. s r.o. v súvislosti s dopravou a skladovaním dreva.

OZ súhlasilo s podpísaním Zmlúv o nájme za účelom umiestnenia stánku na predaj pamiatkových predmetov a vybudovania letnej terasy. Zároveň súhlasilo so zmenou ÚPD na podnet p. Jurča Petra ml.

Zasadnutia OZ sa zúčastnil zastupujúci generálny riaditeľ SNM PhDr. PaedDr. Viktor Jassaň, ktorý oboznámil prítomných s predstavami ďalšej spolupráce Múzea a Obce.

Spomienkové oslavy

NIKDY NEZABUDNÍME

Obec Betliar a Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Betliar usporiadali v predvečer 8. mája 2013 spomienkové oslavy 69. výročia oslobodenia a ukončenia druhej svetovej vojny pri pamätníku padlých v I. a II. svetovej vojne na miestnom cintoríne. Oslavy oslobodenia začali tradične položením venca k pamätníku padlých. Nasledovala hymna, básne žiakov a slávnostný príhovor Alexandra Madudu, člena SZPB. Krátky kultúrny program pripravila Základná škola v Betliari. Minútou ticha si prítomní uctili pamiatku padlých v obidvoch vojnách. V závere sa starosta pán Július Farkašovský poďakoval účinkujúcim za vystúpenie a občanom za peknú účasť a pozval všetkých prítomných na posedenie do kultúrneho domu.

pokračovanie na 3. str.

Spomienkové oslavy

NIKDY NEZABUDNIME

dokončenie z 2. str.

Príhovor Alexandra Madudu bol veľmi inšpirujúcim a oceňoval morálne hodnoty, na ktoré nesmieme ani teraz, po obidvoch strašných svetových vojnách, zabúdať a vždy si musíme pripomínať aktuálnosť neustálej hrozby ďalších možných konfliktov. Preto ho uvádzame v plnom znení, tak, ako ho predniesol on sám.

„Vážení občania, milí žiaci!

Na tento rok pripadá sté výročie, ako sa v roku 1914 začala prvá svetová vojna. Keďže ide o okružie výročie, mali by sme dnes o tejto vojne niečo povedať. Prvá svetová vojna vznikla ako ozbrojený konflikt medzi dvoma skupinami štátov. Išlo v nej o nové rozdelenie sveta, o zdroje surovín, trhové odbytkiská, sféry vplyvu a o strategické základne. Vytvorili sa dva bloky štátov. Prvý blok mal názov Centrálna mocnosť. Tvorili ho štáty: Nemecko, Rakúsko-Uhorsko, Turecko a od roku 1915 aj Bulharsko. Proti tomuto bloku bojovali štáty známe ako Dohoda. Boli to Veľká Británia, Francúzsko, Rusko, Japonsko a od roku 1915 aj Taliansko. Z toho bloku vystúpilo v roku 1917 Rusko, po Veľkej októbrovej revolúcii. Podnetom pre začiatok vojny bol atentát dňa 26. júna 1914 v Sarajeve, pri ktorom bol zastrelený následník rakúskeho trónu František Ferdinand. O mesiac na to, 28. júla 1914 vyhlásilo Rakúsko-Uhorsko vojnu Srbsku. Čoskoro vyhlásilo Nemecko vojnu Rusku, Francúzsko a Veľká Británia vyhlásili vojnu Nemecku. Rakúsko-Uhorsko išlo o pokorenie Srbska a Nemecku išlo o nastolenie úplnej vlastnej nadvlády v strednej a juhovýchodnej Európe.

Dňa 3. augusta 1914 vtrhlo Nemecko do neutrálneho Belgicka a odtiaľ chcelo rýchlym útokom zvíťaziť nad Francúzskom. To sa Nemcom nepodarilo. Prehrali bitku pri Marne. Blesková vojna sa potom zmenila na zákopovú vojnu. Takýto spôsob boja, keď veľký počet vojakov bol rozmiestnený v zákopoch, oproti ktorým boli zákopy protivníka, sa

praktizoval počas celého štvorročného trvania vojny. Vojaci v zákopoch boli vystavení nesmiernym útrapám. Zákopy boli často ostreľované delostrelectvom. Aj nepriazeň počasia, blato a zima a najmä zranenia prenasledovali vojakov. V prvej svetovej vojne boli po prvý raz použité lietadlá. A čo bolo najstrašnejšie, okrem strelných zbraní sa prvýkrát použili aj bojové chemické látky – otravné plyny. Veľké a krvavé bitky boli na západnom fronte pri meste Verdun a v Taliansku na Piave. Predlžujúca sa vojna, obrovské ľudské a materiálne straty boli príčinou nespokojnosti ľudu. Československý zahraničný odboj vedený Tomášom Garykom Masarykom, Eduardom Benešom a Milanom Rastislavom Štefánikom organizoval utváranie dobrovoľníckych jednotiek, zvaných čs. légie. Ich základ tvorili českí a slovenskí zajatci v Rusku, Srbsku a Taliansku, ako aj krajanovia, žijúci vo Francúzsku. Légie sa zúčastnili bojov na rôznych frontoch na strane Dohody. Štáty Dohody získali prevahu nad Centrálnymi mocnosťami, keď na začiatku roku 1918 prišli do Európy vojská Spojených štátov amerických. S nimi prišiel do Betliara aj náš slávny betliarsky rodák Juraj Kazamek, ako kapelník stočlennej dychovej hudby americkej armády. Potom sa už Kazamek do Ameriky nevrátil. Ostal žiť v Nemecku, kde aj zomrel. Porážky na frontoch spôsobili, že 3. novembra 1918 bolo Rakúsko-Uhorsko donútené podpísať prímerie s Dohodou. Dňa 11. novembra 1918 podpísalo prímerie aj Nemecko, čím sa 1. svetová vojna skončila. V prvej svetovej vojne sa zúčastnilo 28 štátov. V armádach slúžilo vyše 70 miliónov vojakov. Mŕtvi sa odhadujú na 10 miliónov, zranení na 20 miliónov. Slovensko vtedy patrilo do Rakúsko-uhorskej monarchie. Na základe mobilizačného rozkazu bojovalo v uniformách Rakúsko-uhorskej armády 450 tisíc Slovákov, z ktorých asi 70.000 padlo. Po rozpade Rakúsko-Uhorska vznikli nové štá-

ty: Československo, Južoslávia, Poľsko a Maďarsko.

Ako preživali prvú svetovú vojnu naši ľudia v Betliari? - Na bojiskách padlo 19 mužov. Boli aj ranení. V pamäti nám ostal náš občan Jozef Tegdeš. Jeho zranenie z vojny bolo také, že nemohol vôbec pracovať, pretože jeho pravá ruka bola nehybná. Obdivuhodné bolo u neho, ako i napriek tomu chcel byť užitočným a chcel ľuďom pomáhať. Naučil sa opravovať hodiny. Na dvore mal postavenú malú stavbu s jednou miestnosťou. V nej sa zdržiaval po celý deň. Pracoval s hodinami, pričom sa ich dotýkal len ľavou rukou.

Pre potreby vojska štát rekviroval roľníkom obilie a dobytok. Z evanjelickej veže boli spustené dva zvony, z katolíckej jeden a boli odvezené na roztavenie, pre výrobu zbraní a munície. Bol nedostatok potravín. Ženy chodili peši kupovať múku až do Číža a do Rimavskej Seči. Donášali ju na chrbtach v nočných hodinách, aby ich nechytli žandári. V roku 1917 sa ženy v Betliari vzbúрили proti notárovi, ktorý im nechcel dať potravinové lístky. Za to bola jedna z nich odsúdená na jeden týždeň do väzenia.

Za zmienku stojí záznam z kroniky, že v roku 1917 bola v Betliari taká suchota, že nenarástla

ani tráva a nebolo z čoho sušiť seno. Preto ľudia trhali lístie zo stromov a toto sušili pre dobytok na zimu. Fajčiari fajčili rôzne listy, aj zemiakovú vňať. Po vzniku Československej republiky prestal v našej obci národnostný útlak, mohlo sa hovoriť, aj v škole učiť, po slovensky. Boli sme zachránení pred násilnou maďarizáciou. V máji 1919 bol Betliar niekoľko dní obsadený vojskom Maďarskej republiky rád, ktoré prišlo sem od juhu. Toto opustilo obec po zásahu čsl. vojska, ktoré bolo v Polome. Delostreleckou paľbou bola vtedy usmrtená jedna žena a bolo poškodených niekoľko domov. Dnes, keď hodnotíme prvú svetovú vojnu, musíme povedať, že pre nás, Slovákov, mala veľký význam. Oslobodili sme sa od Rakúsko-uhorskej monarchie, v ktorej hrozil nášmu slovenskému národu úplný zánik. Začali sme žiť v spoločnom štáte s bratským českým národom. Neboli teda márne obete našich starých otcov, ktorí položili svoje životy, aby sme mohli žiť slobodne a aby sme sa nemuseli v škole učiť po maďarsky, tak ako sa museli učiť naši rodičia.

Vážení spoluobčania! Na našich stretnutiach tu, pri pomníku padlých, máme vo zvyku položiť veniec a padlým venovať minútu ticha. Ďakujem.“

DEŇ MATIEK

V nedeľu, 11. mája 2014, sa v Kultúrnom dome v Betliari uskutočnilo podujatie venované všetkým mamičkám, babičkám, starým mamám. Mama, štyri písmená, ktoré ukrývajú mnoho. Neha, krása, radosť, šťastie, sny, budúcnosť a láska, nezištná a obetavá. Symbolickú kyticu užitú z veršov, piesní, slova a hudby pripravili organizátori pre všetky mamičky. Prostredníctvom krásneho kultúrneho programu vyjadrili svoju lásku a vďaka i deti zo ZŠ s MŠ v Betliari. Všetkých prítomných potešilo vystúpenie umeleckej dvojice „Synthetic classic duo“ - Marika Godová a Anton Čukan, ktorí svojim estrádnym a zábavným programom spríjemnili slávnostné popoludnie.

Medziľudské vzťahy

Pod pojmom medziľudské vzťahy si každý z nás predstavuje niečo iné. Slušnosť, zdvorilosť, ľudské cítenie – schopnosť vcítiť sa do pocitov iných a pod. Každý človek je jedinečnou osobnosťou, preto sú aj medziľudské vzťahy veľmi komplikované. Žiť medzi ľuďmi je v súčasnosti spoločenská nutnosť a preto je pochopiteľné, že každému človeku záleží na tom, aby ho ostatní prijímali kladne. Ale akí sme k sebe navzájom? Väčšinou uponáhľaní, nevšímaví, netolerantní, niekedy aj bezohľadní. Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Rožňave, odbor poriadkovej polície vo svojej správe o stave verejného poriadku v obci Betliar za rok 2013 konštatuje, že v obci bolo spáchaných celkom 6 trestných činov, pričom v 3 prípadoch bol páchatel' známy, čo predstavuje 50 % objasnenosť a 25 priestupkov, z nich v 18 prípadoch bol páchatel' známy, čo predstavuje 72 percentnú objasnenosť. Z uvedeného počtu je 9 priestupkov proti majetku, 14 proti občianskemu spolunáživaniu a 2 iné. Je to veľa, alebo málo? - To nech posúdi každý

sám. Naša obec tvorí sociálnu skupinu, ktorá značne ovplyvňuje náš každodenný život, ale aj osobnosť a schopnosti každého jednotlivca ovplyvňujú život v obci. Čo urobiť pre zlepšenie medziľudských vzťahov? Mali by sme sa zamyslieť sami nad sebou. Taktnosť, skromnosť, úprimný záujem o druhého človeka, ochota vypočuť ho, to všetko napomáha k budovaniu dobrých medziľudských vzťahov. Zdvorilosť a úcta k človeku je nádejou na lepšie vzťahy medzi ľuďmi, ale aj nádejou na lepší život. A preto pokúsme sa byť k sebe navzájom milí a srdeční, správajme sa k ľuďom tak, ako si želáme, aby sa správali oni k nám, prejavme o ľuďoch úprimný záujem, pochváľme to, čo stojí za pochvalu, s kritikou zaobchádzajme veľmi opatrne, pestujme v sebe toleranciu, srdečnosť, zdvorilosť a skromnosť. A potom sa možno naplnia aj slová veľikána literatúry Charlesa Dickensa: „Nikto nie je zbytočný na svete, kto uľahčuje bremeno inému“.

Mgr. Erika Jergová

Medzinárodný deň detí

MDD sa uskutočnil v areáli Kultúrneho domu 31. 5. 2014. Deťom boli ponúknuté hry, súťaže a tradičné obľúbené atrakcie. Ako každoročne dostali občerstvenie a táto akcia sa tešila veľkej účasti nielen Betliarčanov, ale aj ľudí z blízkeho okolia.

Vážení občania!

V súvislosti s prípravou monografickej publikácie o Betliari, obraciame sa na Vás s ponukou prezentovať a propagovať Vašu organizáciu na stránkach publikácie formou uvedenia mena, adresy, tel. a e-mail kontaktu. Súčasťou uverejneného textu môžu byť Vaše výrobné aktivity resp. poskytované služby. Definitívne znenie textu pre uverejnenie by sme s Vami konzultovali.

Uvítali by sme, ak v rámci Vašich možností poskytnete sponzorský príspevok na úhradu nákladov spojených s vydaním publikácie. V prípade poskytnutia príspevku sa obecný úrad zaväzuje:

1. uverejniť v publikácii Vami dodaný a spoločne odkonzultovaný text o Vašej organizácii
2. poskytnúť zdarma pre Vašu organizáciu 3 ks publikácie.

Úspešnosť vydania vo veľkej miere závisí od širokej podpory a pochopenia. Veríme, že monografia prispeje k propagácii našej obce medzi obyvateľmi, ale aj v širokom okolí nášho krásneho Slovenska.

Číslo účtu pre sponzorský príspevok:

VÚB, a.s. Rožňava, SK59 0200 0000 0025 9588
4755 BIC SUBASKBX

Ďakujeme za Vaše vzácne pochopenie!

Betliar pred 50 rokmi

Rok 1964 sa začal veľmi tuhou zimou, bez snehu. Ľudia mali obavy, aby nevymrzli oziminy, pretože v januári klesla teplota na -18° C. Zima sa zmiernila až 18. februára, keď napadlo 20 cm snehu. Sneh padal aj v marci. Až v polovici apríla sa počasie zlepšilo tak, že sa dalo pracovať na poli.

V máji bolo tak sucho, že porasty trávy a jarín boli slabšie. Suché počasie a vietor v júni spôsobili, že jariny zakrpateli. V júli zase prišli veľké horúčavy, až 25 a 30 stupňov. Tráva schla na koreni, pastva a pokosené lúky boli zažltnuté. Po veľkej suchote prišiel dážď až začiatkom augusta.

Dňa 22. septembra bola silná fujavica, ktorá spôsobila značné škody. Vietor pováľal veľa stromov v lese, v parku aj v ovocných záhradách. Úroda ovocia bola slabá, aj to čo bolo na stromoch, vietor pozrážal dolu.

V októbri boli veľké dažde, ktoré prerušili zber zemiakov. Keď dažde prestali, zem bola rozmoknutá, stroje sa nemohli dostať na pole. Preto od začiatku novembra chodilo každý deň 70 až 80 žien a mužov ručne vykopávať zemiaky z mokrej pôdy. Bola to namáhavá robota. Dažde trvali až do konca novembra. Až 7. decembra napadol prvý sneh.

Dňa 14. júna 1964 boli voľby do národných výborov. Predsedom MNV sa stal Ján Rybár. Okrem neho bolo zvolených 28 členov

MNV – vtedy sa ešte nevolali poslanci, ale členovia MNV.

V roku 1964 navštívilo kaštieľ 101.657 návštevníkov. Začala sa veľká návštevnosť z Maďarska, pretože bola uzavretá dohoda medzi vládami oboch krajín, podľa ktorej sa zjednodušili formality pre prekročenie hraníc. Maďarskí turisti, najmä koncom roka pred Vianocami, vo veľkom vykupovali niektoré tovary u nás. Dňa 10. mája 1964 bola oslava 80. výročia založenia hasičského zboru v Betliari. Oslavy pozostávali z pochodu dychovej hudby so striekačkami po obci a z verejného zhromaždenia pred budovou lesného závodu.

Dňa 31. mája sa po prvý raz uskutočnila v Betliari celookresná mierová slávnosť za futbalovým ihriskom. Zúčastnilo sa jej asi 3000 ľudí. Vystúpil folklórny súbor Čarnica z Košíc.

Zo stavebných prác uskutočnila sa stavba skladu paliva v škole a asfaltovanie školského dvora. Začala pracovať školská družina, pre ktorú bola vyhradená jedna učebňa v škole. Strava pre žiakov školy a materskej školy sa pripravovala v závode Východoslovenského veľkoobchodu. Opravovalo sa tiež oplotenie cintorína.

Občania v menšom počte chodili na zábavy cez sviatky, čo sa odvodňovalo tým, že dávali prednosť pozeraniu televízie.

Alexander Maduda

Veterná kalamita Žofia

Obyvateľstvo Ameriky prenasledujú tornáda, ktorým dávajú mená v abecednom poradí. Nás v poslednom období trápia veterne kalamity - 15. 3. 2013 a 15. 5. 2014 - posledná práve v deň menín Žofie.

Keď Alžbeta 19. 11. 2004 zničila Tatry, ani sme netušili, že je to iba začiatok varovania prírody. Tá všetko spôsobí a aj sama si s tým poradí, samozrejme, po svojom. Do istých činností však musí vstúpiť človek. Je veľkou škodou, že za obeť padli stromy, ktoré ešte mali naberať hmotu, dlho pred rubnou ťažbou, mali vyrábať kyslík a zadržiavať pôdu. Škody sa odhadujú približne na 2,750 mil. m³, z toho 2,06 mil. m³ v štátnych lesoch, 150 000 m³ v TANAP, 625 000 m³ v neštátnych lesoch a 30 000 m³ vo vojenských lesoch. K najviac postihnutým regiónom patria: Rimavská Sobota, Revúca, Beňuš, Liptovský Hrádok, Námestovo.

V tomto období spracováva Národné lesnícke centrum vo Zvolene snímky z družice, aby bolo možné zvoliť stratégiu spracovania kalamity. Z dôvodu tejto mimoriadnej situácie zastavili štátne lesy všetku ťažbu rubnú, úmyselnú listnatú i ihličnatú. Stručne povedané, všetko úsilie je venované spracovaniu kalamitného dreva. Väčšinou ide o ťažko dostupný terén, kde je drevo polámané i vyvrátené. Dominovým efektom zmizli celé porasty lesov. Nakoľko bola pôda premočená dažďami, vietor to nemal až také ťažké.

Sme súčasťou prírodnej katastrofy - čo nezničil lykožrút a nevyvrátil vietor, spalil požiar. Musíme si na to zvyknúť, že človek je pôvodca i prijímateľ.

Nepatríme k najohrozenejším regiónom Slovenska, ale i tak sú škody veľké.

V kaštieľskom parku vyvrátilo a polámalo 412 ks drevín: pri-

bližne na polovicu listnaté a ihličnaté. Našťastie tie exotické boli ušetrené. Boli zničené prístupové pešie chodníky, nedávno vybudované kaskády v potôčiku, je poškodená drobná parková architektúra. V súčasnosti prebieha legislatívne riešenie týchto škôd poisťovňou a príslušnými orgánmi.

V urbári (Urbárne a pasienkové pozemkové spoločenstvo) - UPPS - kalamita z roku 2013 predstavovala 6525 m³, z tohto zostalo spracovať 1000 m³ v lokalite Dubníky. Vzniklo asi 10 hektárov holín na umelú obnovu. Dňa 15. 5. 2014 vznikla kalamita

ta odhadovaná asi na 4 400 m³, hlavne v Dubníkoch. Vznikne ďalších 8 hektárov holín.

Najviac škôd je však v štátnych lesoch. Odštepný závod v Rožňave má 90 000 m³ kalamity. Najviac postihnuté sú lokality v pôsobnosti Lesných správ Betliar - 46 000 m³ a Nižná Slaná 22 000 m³.

S istotou môžeme povedať, že sú to rozsiahle škody a žiaľ, tieto živelné katastrofy z dôvodu klimatických zmien vplyvom znečistenia životného prostredia, budú čoraz častejšie.

Mgr. Ľudmila Farkašová

Doráňaná Turecká

Kedykoľvek vychádzam z nášho dvora smerom do dediny, môj prvý pohľad ako pozdrav patrí Tureckej. Vrchu, ktorý až donedávna pyšne predvádzal na svojich strmých zrázoch bohatstvo našich lesov. Majestátna Turecká odolávala nešvárom počasia, odolávala kvôli svojej neprístupnosti aj ťažbe dreva. Protíahľému Volovcu a lesom pod ním sa vari aj vysmievala, čo si museli v posledných rokoch vytrpieť.

Došlo však aj na ňu.

So smútkom a bezmocnosťou ukladám tieto slová na papier, aby som odľahčila pocit zúfalstva, ale viem, že to ani mne, ani Tureckej nepomôže.

Najprv to bolo len také „no – no – no“, keď sa pohli svahy na viacerých miestach, a aj z dediny sa dali pozorovať zosuvy pôdy. Prišiel však osudný 15. máj 2014 a s ním fenomén, kto-

rý dostal meno Yvette. Prírodný úkaz, ktorý bol v našich zeme-pisných šírkach dosiaľ neznámy. Cyklón! Poznali sme ho len z televízie či novín, toto slovo sme nepoužívali, ani sme nepoznali dosah jeho ničivosti. Nedá sa zabudnúť na 15. marec 2013, kedy sa niečo podobné udialo v našej doline, ale aj na iných miestach našej krajiny. Vtedy boli postihnuté lesy pod Volovcom a park betliarskeho kaštieľa, so svojou existenciou sa rozlúčil topol v malom parku. Vzápätí prišiel júl 2013 a požiar na Holom vrchu nad chatou Stádieľko. Po jeho lokalizácii sa zdalo, že trápenie našich lesov sa skončilo. – Neskončilo! – Tentoraz Holý vrch dostal znovu zabrat' 21. marca 2014 vinou nezodpovednosti ľudí. Po nad obec nalietavali helikoptéry s bambi-vakmi, tľpli sme, či sa podarí rozsiahly požiar uhasiť.

Tieto udalosti pripomínam len preto, aby sme si všetci uvedomili, čo si príroda v našom okolí musela vytrpieť. Na vlastné oči som videla, ako vyzerá urbárny les v Dubníkoch v zimných mesiacoch na prelome posledných dvoch rokov. Akoby neviditeľná ruka sklátila jedným pohybom pyšné stromy, ktoré tam rástli mnoho desaťročí. Toto som videla raz a stačilo mi to.

Tureckú však vidím dennodenne. Pri troche fantázie si predstavujem, že Yvette si urobila okružnú jazdu priamo pod vrcholom. Tak to totiž vyzerá. Pod vrcholom vidím náznak kruhu, ktorý prechádza dvomi údoliami. Dnes vidíme dobitú Tureckú s vyvrátenými stromami, ktoré už stihli vyschnúť a plochy s vývratmi kričia z nedotknutej zelene. Príroda s nami hrá krutú hru. Čo ak sa vráti niečo podobné v budú-

nosti? Má to byť pomsta prírody za neúctu človeka voči nej? Odolá tento vrch, alebo záhuba bude pokračovať?

Na doráňanej Tureckej sa zatiaľ nedeje nič. Neviem, či sa v takom neschodnom teréne bude ťažiť drevo, keď vieme, že dreva z polomov je toľko, že jeho hodnota začala klesať. Len dúfam, že povyvracané stromy neostanú na výstrahu budúcim generáciám, ktoré raz možno pochopia, že proti prírode sa ísť nedá, treba si ju chrániť a vysoko ceniť bohatstvo, ktoré sa v nej nachádza.

Viem, že svojím každodenným pohľadom nič na realite nezmením. Nemám zázračnú moc podvíhať stromy a povedať im: „Žíte, potrebujeme vás.“

Štefánia Kaňurová

130 ROKOV DOBROVOĽNÉHO HASIČSKÉHO ZBORU V BETLIARI

Hasiči - či už v minulosti, alebo dnes, stoja pred neľahkou úlohou - chrániť ľudský život, ale aj spoločenské či súkromné vlastníctvo pred požiarmi a inými živelnými pohromami. História nám dokazuje, že často veľké hodnoty vytvorené ľudskou prácou boli práve požiarmi zničené.

V minulosti bola požiarňa ochrana organizovaná iba svojpomocne a často aj chaoticky. Bolo preto prirodzené, že ľudia začali hľadať prostriedky a spôsob, ako tieto hodnoty uchrániť. Už v minulosti sa ľudia organizovali do dobrovoľných hasičských zborov, lebo si boli vedomí, že čeliť týmto živlom je možné iba kolektívnou ochranou.

Prvé dobrovoľné hasičské zbory sa v Uhorsku začali zakladať v 18. a 19. storočí. Nadväzovali tým na zákony cisára Jozefa II., ktorý roku 1788 vydal prvý požiarň poriadok. Najstarším hasičským zborom z tých čias je **Dobrovoľný hasičský zbor Bratislavy**, založený v roku 1867.

Významným medzníkom požiarnej ochrany v Betliari sa stal rok 1884. Snahu a odhodlanie obyvateľov založiť hasičský spolok výrazne podporil veľkostatkár gróf Emanuel Andrassy. V tom čase bol vlastníkom veľkej časti pozemkov betliarskeho chotára, okolitých lesov a baní. Bol hlavným spoluúčastníkom železiarskeho priemyslu nielen v Gemeri, ale aj v celom vtedajšom Uhorsku. Okrem kaštieľa vlastnil veľký poľnohospodársky statok a majer, ako aj vysoké pece, hámre a valcovňu (Nižná, Vyšná Maša). Gróf si uvedomoval, že taký rozsiahly majetok potrebuje náležitú ochranu pred požiarmi a tak založenie spolku nielenže podporil, ale zabezpečil aj prvé materiálne vystrojenie. Členom spolku daroval šatstvo a výstroj. Obec zakúpila prenosnú striekačku a potrebné množstvo hadíc a savič. História organizovanej ochrany príbytkov a hospodárskych budov pred ohňom v obci Betliar siaha pred dátum, ktorý podľa písomností považujeme za deň založenia hasičského zboru. Dňom založenia miestneho dobrovoľného hasičského zboru, prvého dedinského zboru v Ge-

meri, sa stal 1. máj 1884.

Veliteľom hasičského spolku sa stal správca grófskeho veľkostatku Gustáv Špecián a zástupcom miestny notár Matej Bogošič (pôvodom Juhoslován). Hasičský spolok tvorilo 67 členov, ich mená sa však, žiaľ, nezachovali. Betliarski hasiči dali o sebe vedieť svojou obetavosťou a rýchlym nasadením pri veľkom požiari v neďalekej Rožňave, na ulici Zeleného stromu. Kronika mesta Rožňava uvádza: „*Pri veľkom požiari v Rožňave 15. 7. 1890 na ulici Zeleného stromu, ktorý sa rýchlo rozšíril až na 50 domov, podarilo sa požiar uhasiť aj za pomoci požiarnikov z Betliara, ktorí prišli ako prví na pomoc.*“

Protipožiarňa pohotovosť betliarskych hasičov bola naozaj ojedinelá. V rámci protipožiarňových opatrení si vytvorili systém, ktorý fungoval efektívne a umožňoval rýchly zásah v prípade požiaru. Štyri kone v postrojoch boli neustále pripravené. Výstroj mali uložený v drevenej búde pri evanjelickom kostole. V roku 1907 nahradila drevenú bídu drevená zbrojnica postavená pri potoku na mieste dnešnej murovanej. Členská základňa sa postupne rozrastala o nových členov až do obdobia prvej svetovej vojny, kedy muži – vojaci boli odvedení a zbor prestal pôsobiť. O obnovu činnosti hasičského zboru a jeho aktivít sa po skončení vojny zaslúžil betliarsky rodák Jozef Pavlík. Od roku 1929 sa rozhodnutím obecnej rady v obci začala od občanov inkasovať hasičská dávka, ktorá mala slúžiť na podporu činnosti hasičského zboru.

V roku 1931 sa začala ďalšia etapa rozvoja požiarnej ochrany v Betliari. Občania svojpomocne vybudovali murovanú požiarňu zbrojnicu v strede dediny pri potoku. Boli v nej dve miestnosti. V jednej bola uložená potrebná výstroj a druhá slúžila na stretávanie členov hasičského zboru a dychovej hudby. O dva roky neskôr bola z obecnych prostriedkov zakúpená dvojkoľosová motorová striekačka s príslušenstvom. Zaničení členovia svojpomocne prehĺbili koryto miestneho potoka, vytvorili kaskády

pre zvýšenie objemu vody, aby jej mali dostatok pri požiarňových zásahoch.

10. júna 1934 sa konali veľkolepé oslavy 50. výročia založenia Dobrovoľného hasičského zboru v Betliari. Pri tejto príležitosti dostali miestni hasiči zborovú zástavu (prápor) s tým, aby heslo na nej vyšité ostalo v srdci nielen každého hasiča, ale aj každého statočného občana. „**Bohu ku cti blížnemu na pomoc pohotových nájde nás deň i noc**“. Slávnostná zástava je vzácnym majetkom hasičov dodnes. Používala sa pri slávnostných príležitostiach. Má ohnivočervenú farbu a lemuje ju zelená lipová ratolesť na znak uznania a statočnosti zakladateľov zboru. Vyrobil ju František Hudaň, známy výrobca zástav v Bratislave. Bolo do nej vbitých 17 pamätných klincov s menami darcov, ktorí sa o jej zadováženie finančne zaslúžili. V rámci osláv bolo po prvý raz 14 hasičov vyznamenaných medailou za desaťročnú službu.

Miestni funkcionári zboru sprísnil kritériá na členstvo v dobrovoľnom hasičskom zbore, čo spôsobilo, že v novembri 1934 mal zbor iba 24 členov. Rozhodnutím viedenskej arbitráže 2. novembra 1938 nastali územné zmeny, ktoré zasiahli i našu obec. Betliar sa stal slovenskou pohraničnou obcou. Miestny zbor nepodľahol politickým tlakom a pod vedením veliteľa Mikuláša Vaši – Fodora ostal verný svojmu poslaniu. V rokoch 1939 – 1944 sa ešte viac oslabilo členstvo v zbore. Mladí muži boli povolaní do vojenskej služby, čo spôsobilo, že zbor mal v tom čase len 10 členov. Napriek tomu požíval v okrese veľkú vážnosť. Po oslobodení obce sa činnosť zboru opäť zintenzívnila pod vedením dlhoročného funkcionára a veliteľa Pavla Budaya. V roku 1950 v súvislosti so zmenami v spoločnosti nastala reorganizácia československého hasičstva. Podľa zákona č. 62/1950 Zb. prevzali povinnosť starať sa o požiarňu bezpečnosť v obciach a mestách národné výbory. Hasičské zbory sa zmenili na miestne jednoty Československého zväzu hasičstva. O dva roky neskôr došlo

opäť k premenovaniu, a to na Československý zväz požiarnej ochrany. V roku 1952 sa v Betliari ukončila prístavba k požiarnej zbrojnici, ktorá zlepšila podmienky pre činnosť zboru. Betliar sa stal prvou obcou, v ktorej sa vo zväze požiarnej ochrany v roku 1949 vytvoril samaritánsky oddiel tvorený ženami. Následne sa z neho v roku 1953 vytvorilo prvé požiarne ženské družstvo v okrese. Členovia zväzu sa venovali okrem taktických cvičení a aktívnej prípravy na súťaže i preventívnym aktivitám. Pred vykurovacím obdobím zabezpečovali preventívne prehliadky v obytných domoch, pripravovali besedy s občanmi, relácie v miestnom rozhlase, aktívne sa podieľali i na zveľaďovaní životného prostredia v obci. V letnom období tvorili z radov mládeže protipožiarne hliadky a i. Členovia Dobrovoľného požiarneho zboru (ďalej len DPZ) pôsobili i na poli kultúry. Rok po založení DHZ v roku 1885 v Betliari vznikla hasičská hudba. Jej zakladateľom a kapelníkom bol Ján Košuth, zámočnícky majster. Zaujímavosťou bolo, že všetkých 8 členov boli Košuthovci. Po zániku prvej kapely hasičská hudba obnovila svoju činnosť až v roku 1934. Významnou mierou k tomu prispela obec, ktorá zakúpila hudobné nástroje a taktovku zverila do rúk skúseného hudobníka Jána Oravca. Hudobníci mali vlastnú hasičskú rovnošatu. Dychová hudba účinkovala pri rôznych slávnostných príležitostiach, oslavách, štátnych sviatkoch a na hasičských báloch. Pravidelne koncertovala v letných mesiacoch pre miestne publikum na terase kaštieľa. S prestávkami jestvovala až do roku 1976, kedy prestala aktívne účinkovať. Členovia DHZ nacvičili a následne predviedli i niekoľko divadelných hier s požiarňovou tematikou. Každoročne usporadúvali silvestrovskú zábavu a venovali sa i preventívnym aktivitám a vzdelávaniu hasičov. V roku 1984 sa v obci konali veľkolepé oslavy storočnice založenia zboru. Po nich nastal

pokračovanie na 7. str.

130 ROKOV DOBROVOĽNÉHO HASIČSKÉHO ZBORU V BETLIARI

dokončenie zo 6. str.

útlm v činnosti. Klesol počet členov na 36, z toho boli dve ženy. K znovuoživeniu činnosti došlo v roku 1994, kedy sa zo základných organizácií Československej požiarnej ochrany stali Dobrovoľné požiarne zbory. Do zboru vstúpilo 17 nových členov, čo umožnilo vytvoriť tri súťažné požiarne družstvá. Činnosť zboru sa zintenzívnila i vďaka aktívnej práci výboru. O rok neskôr sa po dvadsaťročnej prestávke obnovila činnosť detského požiarneho družstva „Plamene“, ktoré tvorili 11 a 12-roční žiaci. Rok 2002 priniesol zmenu názvu. Z požiarneho zboru sa stal zbor hasičský a z požiarника sa stal hasič. V tom istom roku začala prvá etapa úpravy vonkajšieho vzhľadu budovy požiarnej zbrojnice. Stodvadsiate výročie Dobrovoľ-

ného hasičského zboru (DHZ) si členovia pripomenuli 8. mája 2004. Pri tejto príležitosti bola na budove požiarnej zbrojnice odhalená pamätná tabuľa venovaná zaslúžilým, už nežijúcim členom DHZ a do výklenku uložená socha patróna hasičov sv. Floriána. Aktívnym členom zboru boli udelené vyznamenania.

V rokoch 2013 a 2014 prebiehala ďalšia rekonštrukcia požiarnej zbrojnice. Boli vymenené okná, upravili sa vnútorné priestory a zrekonštruovala sa i veža na sušenie hadíc. V súčasnosti má DHZ 36 členov. Venujú sa preventívnym opatreniam, nácvikom zručností pri obsluhu a údržbe požiarnej techniky, taktickým cvičeniam a brigádnickej činnosti.

História Dobrovoľného hasičského zboru v Betliari presahuje vek ľudského života. Za 130 ro-

kov činnosti zboru sa v jeho radoch vystriedalo veľa čestných, statočných a obetavých ľudí, ktorí za neľahkých podmienok zakladali zbor na zásadách lásky a úcty k človeku, jeho práci, k životu, zdraviu i majetku. 130. výročie založenia Dobrovoľného hasičského zboru v Betliari je

príležitosťou pripomenúť si bohatú históriu požiarnej ochrany v obci a blízkom okolí, a vzdať hold stovkám známym i neznámym obetavým občanom v ich zápase s neľútostným prírodným živlom, ktorým oheň nesporne je.

Mgr. Erika Jergová

Modlitba hasiča

Nech kedykoľvek požiar vzplanie, ja splním svoju povinnosť.

Životy spasíť, pane, dajže mi sily dost.

V náručí vyniesť dieťa, kým ešte nevyprší čas.

Ale i otca, matku, ktorá má sivý vlas.

Na stráží stojím stále, pretože povoláný som, pred ohňom chrániť svojich, blízkeho i jeho dom.

Ak z tvojej vôle má sa stať, že sám pri tom život stratím, požehnaj Pane mojej rodine, a láskavou rukou vráť im, čo pri plnení poslanca iným som dal.

AMEN

Dôchodcovské aktivity

To, že dôchodcovia nepatria v žiadnom prípade do starého železa potvrdzuje skutočnosť, že majú chuť zúčastňovať sa akejkoľvek aktivity. Mohli by si z nich brať príklad mladí ľudia, ktorí svoj voľný čas nevedia využívať tak, ako by mali.

Začiatkom mesiaca február 2014 sa dali niekoľké členky JDS vypo-vokovať do účasti v súťaži varenia kapustnice v rámci Andrassyho fašiangov. Lydka Jergová, Zuzka Ivanková, Gitka Kostúrová a Valika Borzová, opásané pravými doma tkanými šurcami sa tejto úlohy zhostili tak, ako sa na ostrieľané gazdiné patrí. Kotlík navarenej kapustnice vypredali raz dva, pochvala nasýtených hostí im bola odmenou. Ukonané z pohybu okolo kotlíka si potom doma zaslúžili oddych. Súťaž nevyhrali, ale dôležité bolo zúčastniť sa.

Po vydarenom decembrovom Mikulášskom večierku sa na mnohé požiadavky členov organizácie rozhodol výbor JDS usporiadať ne-tradičné podujatie – Fašiangový večierok. Jeho uskutočnením by sa mali oživiť dávne zvyky, ktoré naši predchodcovia realizovali v čase fašiangov. Termín podujatia bol stanovený na sobotu 1. marca 2014.

Všetci členovia organizácie boli vopred o akcii informovaní a členovia výboru dúfali v dostatočnú účasť. Bolo to prvé podujatie tohto druhu a nedalo sa predvídať, ako bude členstvo reagovať. V stanovený čas sa do priestorov sály kultúrneho domu pomaly začali trúsiť členovia, ktorí chceli jednotvárnosť svojho dôchodcovského života pozmeniť. Zatužili po troche zábavy a rozptýlenia v spoločnosti vekove seberovných občanov. Prekvapením nebol len počet príchodiacich, ale i skutočnosť, že takmer každý doniesol na stoly pohostenie, aby náhodou nik neodišiel kvôli hladu a smädu. Ženy sa jednoducho pretekali s chutnými sladkými či slanými pochúťkami. Na prezenčnej listine sa postupne podpísalo 44 členov JDS. O zábavu sa postaral pán Rusňák z Rožňavy, ktorý ponúkal dôchodcom hudobný repertoár im blízky a vyprovokoval ich aj k spoločnému spevu. Najväčším prekvapením však bol nástup skupiny dôchodcov, ktorí tento večierok správne pochopili a pripravili si naň aj neformálne oblečenie – masky. Zábava mohla začať. Začali ju práve spomínané masky, vyvádžali svoje ka-

pokračovanie na 8. str.

Dôchodcovské aktivity

dokončenie zo 6. str.

marátky a kamarátov do tanca a nastolili v sále veľmi príjemnú atmosféru. Jedla a pitia bolo nadostač a tak sa v prestávkach medzi tancom mohol každý posilniť a debatovať so spolusediacimi. Vynikajúca nálada a príjemná zábava držali seniorov vo svojom zajatí do neskorých večerných hodín. Nie všetci mali ochotu opustiť priestor sály, ale všetko má svoj začiatok i koniec.

Dňa 27. marca sa podľa plánu uskutočnila výročná členská schôdza organizácie, konala sa tiež v sále kultúrneho domu a účasť na schôdzi potvrdilo 86 členov. Predseda MO pán Ondrej Ďurán privítal prítomných členov, zástupcu OV JDS z Rožňavy, Mgr. Ladislava Fabiána a starostu obce Júliusa Farkašovského. Po úvodných náležitostiach oboznámil prítomných so správou o činnosti MO za obdobie od poslednej výročnej schôdze. Súčasťou schôdze bola výstavka ručných prác a zručností, ktorými sa prezentovali členky a členovia MO. Na pripravených stoloch boli naaranžované veľmi pekné výtvary šikovných rúk. Všetkých prekvapli predmety z jemne rolovaného papiera rôznej farby, ktoré na spôsob pletenia košíkov zhotovili Zuzana Pavelková a Valéria Borzová, papierovými skladačkami na spôsob japonských origami sa predviedla Margita Kostúrová. Maľované obrazy rôznych veľkostí a tém vystavili Albert Šmihula, Milan Kostúr a Vlasta Bujnovská. Háčkované veci mala vystavené Štefánia Kaňúrová, spolu s Máriou Schlosárovou vystavili aj krásne vyšívané gobelínové obrázky hradov a zámkov a motívy Alfonza Muchu. Ďalšie predmety na výstavku doniesli Magda Ďuránová a Ondrej Fafrák. Po ukončení schôdze si výstavku pozreli so záujmom všetci prítomní.

Vzhľadom k tomu, že o dva dni - 29. marca - sa mali konať voľby do Európarlamentu, vystavovatelia a členovia výboru sa rozhodli, že výstavka sa nedemontuje, ale ostane, aby si ju mohli pozrieť aj vo-

liči, ktorí si prídu splniť občiansku povinnosť. Sálu uzamkli a v deň volieb otvorili. Pani Lýdia Jergová sa podujala, že bude počas dňa poskytovať výstavku „ochranku“. Ľudia, ktorí prišli voliť, si vystavené predmety so záujmom prezreli. Dostali sa dokonca do povedomia regionálnych novín Korzár, ktorí o výstavke ručných prác dôchodcov z Betliara uverejnili článok s fotografiami. Podotkli, že spestrenie voľieb zabezpečili práve seniori. Ani nevieme ako sme sa dostali do povedomia celého kraja. Úspech tejto výstavky by mal podnietiť šikovné ruky ďalších členov JDS, aby ju mohli o rok obohatiť o svoje výtvary. Poslednou vydatou akciou našich dôchodcov bolo stretnutie v prírode. Uskutočnilo sa dňa 19. júna za účasti 72 členov JDS. Zraz bol na našom ihrisku, od rána sa členky Janka Skupeňová a Zuzka Mihóková spolu s kuchárkou „nedôchodkyňou“ Marikou Žúdelíkovou zväťali okolo kotla, v ktorom sa začínal rodiť voňavý bravčový guláš. Mäso do neho sponzoroval p. Marek Šebeňa. Keď bolo prítomných asi 50 ľudí, akciu otvoril predseda MO p. Ondrej Ďurán, oboznámil všetkých s programom dňa a vzápätí vyzval k odchodu na vychádzku do obory. Partiu viedol Štefan Kaňúr. Trasa viedla z ihriska popri Kopani cez bránu obory na Ždiar a Pinkušovú dolinou späť ku bráne. Do partie sa zapojili i členky nad sedemdesiat.

Keď sa po asi troch hodinách unavení „turisti“ vrátili späť, vítala ich vôňa a po krátkom oddychu pri stoloch sa mohli postaviť do radu a „vyfasovať“ miskú ozaj dobrého, s láskou navareného jedla. Trvalo dlhšie kým horúci guláš zmizol v žalúdkoch hladošov, ale nik ich nenaháňal a mali pred sebou celé popoludnie. Po výbornom jedle každému dobre padlo čapované pivo a neskôr i čierna káva. Každý spokojne trávil požitú jedlo i tekutiny a trávil chvíle rozhovormi s okolosediacimi. Nikto sa neponáhľal domov, každý sa cítil medzi svojimi príjemne. Nenútená pohoda u niektorých vydržala takmer do 17. hodiny. Nesmiem zabudnúť, že akcie sa zúčastnil i čestný predseda MO p. Alexander Maduda a za vedenie obce prišiel prítomných pozdraviť zástupca starostu pán Ing. Ľubomír Zatroch.

Za prvý polrok 2014 toho dôchodcovia stihli dosť. Užívajú si zábavy, spoločenských stretnutí, hýbu sa a robia čosi pre svoje zdravie. A hlavne – žijú.

Andrássyho fašiangy

Z dokumentov o dávnej minulosti vieme, že fašiangy boli obdobím plesov, maškarných bálů a rôznych podujatí, pri ktorých sa mali ľudia zabaviť a zabudnúť na starosti a problémy. Obdobie fašiangov si pripomínali hlavne vo väčších mestách, na dedinách tam, kde sa zachovali folklórne zvyklosti. V tomto čase žiaciemu zábave nemohli ľudia na zvyky a obyčaje fašiangov zabudnúť a každoročne si ich pripomínali. V našej obci tradícia fašiangových zábav bola kedysi zaužívaná, ale v posledných dvadsiatich rokoch určite nie. Ľudia akoby na živú zábavu zabudli. Stali sa obeťami médií (televízia, internet, rádiá) a novších výtvarných doby. Najlepšie sa cítili doma v pohodlí a teple, pretože fašiangy okrem zábavy prinášali ešte zimný chlad a mrazivé počasie. Zmenili spôsob života, každý akoby sa ohradil múrom nedostupnosti a uzavrel sa do seba.

V každom období sa však nájdú ľudia, ktorí radi zavádzajú novoty alebo sa snažia oživiť zvyky, ktoré tu kedysi boli, ale časom zanikli. Naš občan Marek Šebeňa s ľuďmi zo Spravodajského portálu www.roznava24.sk v spolupráci s obcou Betliar sa rozhodli obnoviť tradíciu fašiangov. Na sobotu 8. februára 2014 naplánovali akciu, na ktorej sa

účastníci mali dobre zabávať, jesť a piť od rána do noci. Akcia bola zverejnená na internete, v obci ju propagovali letáčky a občania sa mohli tešiť na atmosféru domácej zakáľacky, ktorá bola hlavným ťažiskom podujatia. Z nej vyvierali ďalšie aktivity. Domáce zabíjačky už z našich domácností vymizli, ľudia doma ošípané nechovajú, chlievce z dvorov zmizli tiež. Na atmosféru a hlavne ničím nenahraditeľnú vôňu sa zabudnúť nedá, tak ako sa nedá nahradiť chuť domácej čerstvej klobásky, huriek, paprikovej slaniny, tlačienky a ďalších lahôdok, ktoré sa pri zakáľacke vyrábajú. Partia mladých miestnych mužov zvládla tento bod akcie na výbornú, záujemcov o zabíjačkové lahôdky bolo neúrekom nielen z radov našich občanov, ale aj širokého okolia. „Mäsiari“ nestíhali požadované voňavé klobásky a hurky vyrábať.

Ďalšou lákavou atrakciou bola súťaž vo varení kapustnice, do ktorej sa prihlásili viaceré družstvá. Kapustnica so surovinami, ktoré do nej patria, vie poriadne rozdráždiť chuťové poháriky. Dobré čerstvé mäso, koreniny, kvalitná kyslá kapusta rozvonali priestorom pred kultúr-

ným domom.

Na konzumáciu týchto produktov boli pripravené stoly a lavice, a ani prípadný chlad nikoho neodradil sadnúť si a „okoštovať“. Kým dospelí návštevníci podujatia konzumovali ponúkané dobroty, detičky mali postarané o program tiež. V kultúrnom dome mali pripravenú zábavu, venovali sa im organizátori z Detského klubu Fénix, ktorí na popoludnie pripravili aj Andrássyho detský ples.

Počas dopoludnia zabávala ľudí ľudová hudba Smerešinka a cigánska muzika. Na 13. hodinu bol naplánovaný fašiangový sprievod obcou v maskách. Keďže akcia niesla názov s menom grófa Andrássyho, zúčastnili sa v sprievode i samotný „gróf a grófká“ a v netradičnom úbore i „richtár našej obce“. Všetci sa hrdó viezli v grófskom koči s kočišom za sprievodu muziky a všetkých, ktorí sa do kolektívu zabávajúcich zapojili. Sprievod bol zmesou predstaviteľov minulosti a prítomnosti. Po ukončení prechodu cez obec sa mohli znovu nasýtiť – ak sa im ešte niečo ušlo, a potúžiť v prípade smädu.

Počas dňa mali účastníci akcie možnosť vstupu do kaštieľa s 50 %-nou zľavou pre všetkých. Aj tam bol pre deti pripravený program vo forme hier a spoznávaní. Večer sa v sále kultúrneho domu uskutočnil Andrássyho ples pre dospelých, kde vo vstupnom bola zahrnutá večera a tanečné vystúpenia. Pripravená bola i tombola s cenami od organizátorov a sponzorov. Do tanca a na počúvanie hral Milan Capák a jeho band.

Ponuka zábavy a veselosti zaplnila celý deň, návštevníci sa mohli najesť a vypiť čo im hrdlo ráčilo. Akcia sa vydarila a niet pochyb o tom, že bude pokračovať v budúcom fašiangovom období. Patrí sa poďakovať všetkým, ktorí v nej priložili ruku k dielu počnúc škôlkou Rosnička Betliar, základnou školou, poďakovanie patrí aj Detskému klubu Fénix, Kaštieľu Betliar, Jednote dôchodcov Slovenska v Betliari, v neposlednom rade vedeniu našej obce a Spravodajskému portálu www.roznava24.sk na čele s Marekom Šebeňom.

Vydarený Poľovnícky deň

Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody už tradične patrí prezentácii úspechov poľovníctva. Je to obdobie, v ktorom si viac ako inokedy uvedomujeme nevyhnutnosť a potrebu ochrany prírody, životného prostredia všetkého živého i neživého v nej, najmä preto, že práve v tomto období dochádza k zrodu nového života či už zvierat, živočíchov, ale aj rastlín a porastov. V tomto období je zraniteľnejšia ako inokedy a potrebuje najväčšiu pozornosť. Preto je mesiac jún zasvätený poľovníctvu a ochrane prírody. Jún je tradične mesiacom, v ktorom sa prezentuje poľovníctvo, najmä jeho ochrannárske poslanie pred nepoľovníckou verejnosťou. Úlohou akcií, ako sú Apríl – mesiac lesov, Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody, či Deň Zeme je vytvárať kladný vzťah k prírode. Tieto akcie sú potrebné na to, aby sme si všetci pripomenuli nevyhnutnosť a potrebu ochrany prírody a zvelaďovania životného prostredia.

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik a Slovenská poľnícka komora, Slovenské národné múzeum – Múzeum Betliar, Klub chovateľov farbiarov a Obec Betliar usporiadali dňa 13. júna 2014 „Poľovnícky deň“, ktorý sa uskutočnil v areáli parku kaštieľa Betliar. Slávnostné otvorenie výstavy zlatých trofejí zo Slovenska hodnotených Komisiou CIC, ktorému predchádzalo vystúpenie lesníčiarov, ktorí odtrúbili halali, začalo o 10,00 hod. Po vystúpení generálneho riaditeľa štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky Banská Bystrica Ing. Ctibora Határa, riaditeľa OZ Rožňava Ing. Štefana Zubriczkého a hostí nasledovalo odovzdanie medailí a diplomov majiteľom trofejí a odovzdávanie vyznamenaní „Za významné zásluhy o rozvoj poľovníctva na Slovensku“ poľovníkom z okresov Rožňava a Revúca. Program lesníckeho dňa spestril krst knižky „33 rokov po stopách rysa“ autora Štefana Zatrocha z Bôrky, ktorému bolo zároveň vyslovené

poďakovanie za dlhoročnú aktívnu lesnícku činnosť.

V rámci programu sa uskutočnila prezentácia výsledkov chovu a lovu zveri v najvýznamnejších revíroch LESOV Slovenskej republiky, š. p., kde nechýbali ani trofeje medveďa hnedého a prezentácia Klubu chovateľov farbiarov s ukázkami výcviku v parku za kaštieľom.

Ulovené trofeje a dosiahnuté bodové hodnoty, počet úspešných a spokojných hostí, ktorí si odniesli svoje úlovky i dosiahnuté ekonomické výsledky, sa hodnotia po ukončení každej poľovníckej sezóny. Poľovnícka sezóna 2013/2014 v poľovníckych revíroch štátneho podniku LESY Slovenskej republiky bola hodnotená opäť ako úspešná. Poľovné revíry š. p. LESY SR navštívilo 2 381 poplatkových hostí, čo je medziročný nárast o 577

poplatkových poľovníkov. V poľovníckej sezóne 2013/2014 bolo celkovo ulovených 182 medailových trofejí, z toho 31 zlatých, 48 strieborných a 103 bronzových trofejí. Medzi poľovné revíry, kde boli ulovené najsilnejšie trofeje, patrí aj Zvernica Betliar, kde v poľovnej sezóne 2013/2014 ulovili tri zlaté daniely a jedného zlatého muflóna.

Na Poľovníckom dni 13. 6. 2014 hodnotila výsledky svojej činnosti aj Regionálna organizácia Slovenského poľovníckeho zväzu - RgO SPZ GEMER Rožňava – Revúca. Udelených bolo 34 vyznamenaní „Za významné zásluhy o rozvoj poľovníctva na Slovensku“, ďalej bolo udelených 139 bronzových, 8 strieborných a 6 zlatých ocenení za medailové trofeje a jedno najvyššie vyznamenanie „Zlatý kamzík“.

Ing. Ľubomír Zatroch

FOTOGALÉRIA

Baracká skala privítala tých najskalnejších.

Po namáhavej túre dobre padne posedieť si aj na tvrdej drevenej lavici.

Inokedy opustené Stádielko ožilo pohybom tých, ktorí guláš varili i konzumovali.

Kým Máj vztýčíme, ešte sa chvíľu pod brezou ukryme pred horúcim slnkom.

Chlapci sa trápili s Májom, diváci hľadali tieň kde sa dalo.

Títo drobci si z horúčavy nerobili nič, proti slnku poslúžili klobúčiky na hlávkach.

FOTOGALÉRIA

Dodnes sme boli škôlkari, prejdú dva mesiace a budeme prváci...

Kontrola darčiekov - knihy! Ale hrať sa nám asi nezakážu...

Žensko - mužský manšaft! Alebo novotvar vo futbale?

Dajme si, aby sme to lepšie zvládli. Alebo takto sa to robí vždy?

Po zápase ešte póza pre fotografa.

Tvárame sa ako víťazi, aj tak to ostane v dedine.

Šport v Betliari

A mužstvo

Futbalisti Tatrana Betliar sa v uplynulej sezóne predstavili v Košicko-gemerskej VI. lige. Išlo o najnižšiu regionálnu súťaž, v ktorej hrávali mužstvá z okresov Rožňava, Košice okolie a z košických mestských okresov. Betliar, ako nováčik tejto súťaže, zimoval na 10. mieste, ktoré si počas odvetnej časti, vzhľadom na minimálnu bodovú stratu, ktorá ho delila od ostatných mužstiev pred ním, chcel vylepšiť.

Jarnú časť, už od jej úvodu, poznačili zranenia viacerých hráčov základnej zostavy, no napriek tomu sme začali boj o šiestoligovú záchranu sľubne. Najprv sme si z horúcej pôdy Gemerskej Hôrky po bezgólovej remíze priviezli bod a v nasledujúcom kole sme doma zdolali v dobrej forme hrajúcu Kokšov Bakšu gólom zo záveru stretnutia 1:0. O týždeň na to nasledoval opäť domáci duel s Turňou nad Bodvou, v ktorom sme súperovi na ťažkom teréne podľahli 1:2. Stratu bodov z tohto stretnutia sme si ale vynahradili povinným víťazstvom na trávniku beznádejne posledného Budimíra v pomere 3:1. V ďalších dvoch zápasoch sme sa strelecky presadiť nedokázali. Najprv sme doma iba remizovali s Ďur-

kovom 0:0 a následne prehrali v Gemerskej Polome 0:3. Oba tieto duely však výrazne ovplyvnili absencie viacerých hráčov. Po týchto výsledkovo nevydarených vystúpeniach nasledovala hladká výhra nad Košickou Novou Vsou v pomere 4:1. Záverečné tri zápasy, ktoré sa ukázali pre celkové postavenie v tabuľke ako rozhodujúce, nám však nevyšli. Najprv sme si z ihriska najlepšieho mužstva súťaže, ktorým bola Geča, odniesli porážku 0:5. Potom sme doma podľahli v derby Krásnohorskému Podhradiu vlastným gólom z nadstaveného času 0:1 a do tretice sme, o týždeň na to, taktiež v gemerskom derby stretnutí podľahli Dobšinej na jej trávniku 1:2, pričom ešte v 77. minúte sme viedli.

V konečnom účtovaní sme tak ako nováčik súťaže obsadil so ziskom 29 bodov 11. priečku, ktorá síce najskôr znamenala návrat do I. okresnej triedy, no keďže viacero mužstiev neprejavilo záujem postúpiť do tejto súťaže, Tatran Betliar si nakoniec uchoval, po reorganizácii súťaží, piatoligovú príslušnosť.

Výsledky Tatrana Betliar v jarnej časti

Gemerská Hôrka - Betliar	0:0	
Betliar - Kokšov-Bakša	1:0	Gól: Varga
Betliar - Turňa nad Bodvou	1:2	Gól: L. Lörinc
Budimír - Betliar	1:3	Góly: Demeter, Varga, L. Lörinc
Betliar - Ďurkov	0:0	
Gemerská Poloma - Betliar	3:0	
Betliar - Košická Nová Ves	4:1	Góly: Aličkovič, Demeter, Vávra, L. Lörinc
Geča - Betliar	5:0	
Betliar - Krásnohorské Podhradie	0:1	
Dobšiná - Betliar	2:1	Gól: Demeter

Konečná tabuľka VI. ligy

1. Gemerská Poloma	24	13	5	6	42:30	44
2. Turňa nad Bodvou	24	13	4	7	50:37	43
3. Krásnohorské Podhradie	24	13	4	7	38:25	43
4. Geča	24	12	5	7	65:36	41
5. Malá Ida	24	11	4	9	40:33	37
6. Ďurkov	24	9	9	6	55:34	36
7. Kokšov-Bakša	24	10	5	9	47:35	35
8. Gemerská Hôrka	24	9	8	7	39:36	35
9. Košická Nová Ves	24	9	7	8	43:38	34
10. Ťahanovce	24	10	2	12	67:56	32
11. Betliar	24	8	5	11	39:45	29
12. Dobšiná	24	5	5	14	35:65	20
13. Budimír	24	2	1	21	18:108	7

Tabuľka strelcov

8 gólov - Miroslav Demeter

7 gólov - Ladislav Varga, Ladislav Lörinc

4 góly - Vladislav Vávra

3 góly - Martin Árvay

2 góly - Frahrudin Aličkovič, Erik Herchl, Ivan Lörinc

1 gól - Ľubomír Árvay, Ján Gonos, Roman Kováč

Vlastným gólom nám nechtiac pomohol Jerguš Barnák z Dobšinej.

V drese Tatrana Betliar sa na jar predstavili: Juraj Kelíšek, Marcel Uharček, Martin Árvay, Ľubomír Árvay, Ján Benedikty, Lukáš Potmák, Ivan Tököly, Samuel Cirbus, Matej Oravec, Kevin Ivanko, Ivan Lörinc, Ladislav Lörinc, Vladislav Vávra, Ladislav Varga, Tomáš Handlovič, Asmír Cilovič, Vladimír Kováč, Miroslav Demeter a Fahrudin Aličkovič.

Dorast

Družstvo dorastencov Tatrana Betliar, ktoré vzniklo pred sezónou zlúčením hráčov Betliara a Vyšnej Slanej, vstupovalo do jarnej časti zo solídnej 6. priečky. Odvetná časť im ale nevyšla natoľko, aby sa po siedmich prehrách ocitli na samom dne tabuľky I. triedy dorastu. V úvodnom jarnom kole privítali naši hráčov Rožňavského Bystrého, ktorým podľahli 2:4. O výsledku rozhodol prakticky už zbrabaný prvý polčas, ktorý Betliarčania prehrali v pomere 0:3. O týždeň na to si z Gemerskej Hôrky priviezli domov poltucet gólov. V nasledujúcom domácom vystúpení s Dobšinou doplatili na nepremenené šance, podľahli zohratejším hosťom v pomere 0:2. V súboji s lídrom súťaže, ktorým boli dorastenci Hrhova, sa zážrak nekonal a v nasledujúcom domácom vystúpení podľahli Plešivčanom 1:2. V záverečných dvoch kolách zaznamenali naši mladí futbalisti iba dve vysoké porážky. Najskôr prehrali v Gemerskej Polome 0:7 a v poslednom zápase sezóny na domácom trávniku Krásnohorskej Dlhej Lúky 0:11.

pokračovanie na 14. str.

Rozpis zápasov jesennej časti V. ligy na sezónu 2014-2015

1. kolo	10.8.	10:45	Geča - Betliar
2. kolo	17.8.	16:00	Betliar - Malá Ida
3. kolo	24.8.	16:00	Kokšov Bakša - Betliar
4. kolo	31.8.	16:00	Betliar - Gemerská Hôrka
5. kolo	7.9.	15:30	Sokolany - Betliar
6. kolo	13.9.	15:30	Turňa nad Bodvou - Betliar
7. kolo	21.9.	15:00	Betliar - Čečejevce
8. kolo	28.9.	15:00	Ďurkov - Betliar
9. kolo	5.10.	14:30	Betliar - Gemerská Poloma
10. kolo	12.10.	14:30	Košická Nová Ves - Betliar
11. kolo	19.10.	14:00	Betliar - Ťahanovce
12. kolo	25.10.	14:00	Krásnohorské Podhradie - Betliar
13. kolo	2.11.	13:30	Betliar - Dobšiná
14. kolo	9.11.	13:30	Betliar - Geča

Šport v Betliari

Dorast

Výsledky v jarnej časti

Betliar - Rožňavské Bystré	2:4	Góly: Kevin Ivanko (z pok. kopu), Juraj Gaží
Gemerská Hôrka - Betliar	6:0	
Betliar - Dobšiná	0:2	
Hrhov - Betliar	10:1	Gól: Dominik Szilárdi
Betliar - Plešivec	1:2	Gól: Stanislav Hrčka
Gemerská Poloma - Betliar	7:0	
Betliar - Krásnohorská Dlhá Lúka	0:11	

Konečná tabuľka

1. Hrhov	14	12	1	1	76:14	37
2. Krásnohorská Dlhá Lúka	14	10	3	1	53:23	33
3. Plešivec	14	7	1	6	35:33	22
4. Gemerská Hôrka	14	6	2	6	48:36	20
5. Dobšiná	14	6	0	8	34:48	18
6. Gemerská Poloma	14	4	2	8	29:48	14
7. Rožňavské Bystré	14	3	2	9	22:51	11
8. Betliar	14	2	1	11	12:56	7

Strelci

2 góly - Martin Revúcky, Samuel Cirbus, Milan Vrbata, Juraj Gaží
1 gól - Kevin Ivanko, Martin Jerge, Dominik Szilárdi, Stanislav Hrčka

Dorast Tatрана Betliar v uplynulej sezóne reprezentovali:

Dávid Poľmák, Marek Árvay, Ján Szentpétery, Samuel Cirbus, Kevin Ivanko, Martin Jerge, Martin Revúcky, Daniel Hrčka, Stanislav Hrčka, Adrián Tóth, Tomáš Elexa, Dušan Jano, Juraj Gaží, Milan Vrbata, Mária Štíber, Dominik Szilárdi, Boris Szilárdi, Tomáš Benedikty, Jerguš Krásny, Marek Bikár, Patrik Karalo, Patrik Szilágyi, Roland Szilágyi a Michal Tobis.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Uzavreli manželstvo

„... a sľubujem ti, že ťa nikdy neopustím...“
 Podali sme si ruky. Hrali na organe.
 Najkrajšie slnko zlátilo okná maľované.
 I prišiel večer biely a mäkký ako môj závoj na hlave...
 Chybá mi ruky matkine a slová pozhnané.

Stephen Artur Cottrell a Renáta Poľmáková 21. 2. 2014
 Pully, Švajčiarsko
Blahoželáme!

Živio, živio, živio...

„Tisíckrát zamkni všetko, čo ťa trápi.
 Do krvi zamkni slovo plačúce,
 zo živej vody rozumu sa napi,
 na jazvy nehl'ad', nehl'ad' na srdce.
 Tým, čo ťa ľúbia, pre ich lásku ľuhaj,
 rozkolíš zvony poézie v nociach tesknoty.
 Na nebi smutných vyjdí ako dúha,
 nad cudzím srdcom, ktoré nenôti.“

Blahoželáme jubilantom:

60 rokov

Gecelovský Štefan
 Málik Jozef
 Vavrek Ján
 Góč Miroslav
 Leštach Štefan
 Vidová Matilda

70 rokov

Vargová Mária
 Luxová Mária
 Tekenoš Milan
 Taschler Vojtech

85 rokov

Packo Eduard
 Ondrejčík Vincent
 Kúkelová Margita

80 rokov

Hodermarský Alexander
 Fehérová Mária

Vitaj, občan, medzi nami

„My sme detský vietor. Čistý, veselý.
 Urobíme okolo nás veľký kruh.
 Na činy v ňom premeníme krásnu hru.
 Z neba vyčaríme modrú vzducholod'.“

Zara Katrenics 1. 8. 2013 Lewisham, Londýn
 Dominic Oravec 19. 9. 2013 Manchester
 Kristína Kučeráková 27. 4. 2014 Rožňava
 Tomáš Ďurán 28. 6. 2014 Košice – Šaca

Blahoželáme!

BETLIARSKÉ NOVINY - občasník Obce Betliar

- Vydáva Obecny úrad Betliar ■ Registrované na odbore všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu v Rožňave
- Adresa redakcie: Obecny úrad Betliar, Šafárikova 67, 049 21 Betliar, ■ Telefón: 058 / 79 83 114
- Vedie kolektív redakčnej rady
- Tlač: Tlačiareň OTOPRINT, Rožňava

Rozlúčili sme sa

„Chcela by som ťa ešte raz chytiť za ruku,
 dať do dotyku všetko, čím sme si boli blízki.
 Chcela by som ti ešte raz pozrieť do očí,
 ešte aspoň jediný raz sa v nich uvidieť
 a nevedieť, že je to naposledy. Chcela by som...“

Adam Matejka
 Mária Cambelová
 Anna Sláviková